

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26 — Tel. 13-02
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 10 Rpf.
Stane četrtletno: 1 RM — Rpf; celoletno: 4 RM — Rpf
Za Jugoslavijo četrtletno: Din. 25; celoletno: Din. 100
Za Italijo: Prezzo die vendita Lire —60.

Poziv rojakom!

Po deželi krožijo vesti, ki vzbujajo med ljudstvom razburjenje in nemir. Nepoklicani trdijo, da bodo Slovenci, ki so se o priliki zadnjega ljudskega štetja izjavili k slovenski narodni družini, prisilno izseljeni in zamenjani z Nemci iz Jugoslavije, da bodo narodno-zavednim Slovincem ukinjene socialne ugodnosti drž. zakona kot podpore novoporočencem, otroške doklade i. dr.

Slovenska prosvetna zveza opozarja, da glasom državnega zakona in izjave merodajnih oblasti nihče ne sme zaradi slovenske narodne zavednosti utrpeti tudi ne najmanjše škode stvarnega ali osebnega značaja. Osebe, ki razširjajo tozadevno vznemirljive in neresnične vesti, naj se takoj naznanijo orožništvu. Tudi Slovenska prosvetna zveza bo razburljive, neresnične izjave, ki motijo javni red in mir, takoj naznanila državnim policiji.

Osrednji slov. odbor.

Slovenska odlika.

Kaj je za Slovence in slovenski značaj najznačilnejše? Katera je prva odlika slovenskega človeka? To je za čas sodobnega materializma, ob katerem bledijo in venejo življenjska občestva, nekam čudno vprašanje. A za nas obmejne Slovence je dobro, da vemo za najlepšo slovensko lastnost. Najboljše izrazi to lastnost tujka „optimizem“, izraža jo vedri, svetli pogled v svet in življenje, vsebina pa ji je neka tajinstvena sila, ki ne kloni nikdar in zmaga je povsod, a jo je tako težko odeti v okorne besede.

Na kmetiji visoko v gorah se skromno preživlja številna slovenska družina. Delo je njen življenjski red, vmes ga prepleta preprosta, iskrena molitev. Nič ni udobnosti za te gorjance, če izvzamemo tihe zimske večere in nedeljske popoldneve. Ti ljudje niso zaplankani od sveta, poznajo ga, njegova mesta, njegovo civilizacijo, a tudi njegovo brezduhovnost. Medtem ko jih pomiljujejo celo njihovi vrstniki v dolini, nosijo junaki gorske kmetije s seboj neko čudno zadovoljstvo, ki jo razodeva vedrina oči in samozavestna, trdna beseda. Še njim samim je nepojmljivo, zakaj jim borba za trdi gorjanski kruh in neprestani napor za ohranitev težko ogroženega doma ne grenijo življenje.

V naši vasi poznamo slovenskega kulturnega delavca. Na njem sloni vse breme slovenske prosvete tod. Z rokami si služi kruh zase in za svojo družino, njegovo izvenpoklicno delo plačujejo nekateri vaščani z grdo nehvaležnostjo, srečujejo ga neprilike osebnega in stvarnega značaja. Mnog bi ob tem omagal in se umaknil. A ne tako naš junak! Tajinstvena sila ga vzravnava, skrivni motor slovenskega dogajanja na vasi je, nešteto krat rešuje, bodri in navdušuje njegova neizčrpnljiva vera družinice vaše prosvete.

Živi duhovnik sredi med nami. Resnično nosi breme svoje fare, morda je v slabih trenutkih utrujen od silovite borbe za čisti in resnični idealizem krščanske duše. Stoji, trdno stoji v svojem nadnarodnem delu za narod. Le bolj redkobeseden je postal, odkar se mu je razodelo življenje v svoji nagoti.

Gledamo še v zgodovino naroda med Adrijo in Dravo. Pred dobrim dvestoletjem so ga krstili za Slovence oziroma se je zavedel, da je sin slovanskega očeta. V zibel so mu položile rojenice skrivnostno darilo, vidno in učinkujoče v velikih dobah njegovega razvoja. Preprosto je prvi zapel Vodnik zdravico o zadovoljnim Slovincu, v mladostni prešernosti se je razigral Prešeren in izpovedal svojo pesniško ostrovidnost v Krstu pri Savici, v politično modrost je odel slovenski optimizem oče Bleiweis, v Celovcu so mu drugovali najprej Ahacelj in Majar, nato Slomšek, Janežič in Einspieler. Vošnjak, Zarnik in sto drugih slovenskih sinov je kovalo vero v življenje v jasen narodni program. V morečem vzdušju velemesta je bičal velikan Cankar malomeščansko brezčutnost in ohlapnost, znamenja usihajoče vere. V domovini je zlati Krek glasno in nazorno izpovedal svojo vero v slovenski narod in slovensko bodočnost, mojster Župančič pa jo zajel v neminljivo pesniško obliko. Še naprej do našega dneva je tako, da je čudovita in silovita slovenska vera tisti skrivnostni motor razvoja in rasti dozorevajočega naroda.

A vse doslej povedano bi se zdelo prazno, če ne dodamo še globlje resnice. Vsakdanje življenje jo zakriva. Povprečnejši vidimo življenje kmetijske družine visoko v gorah, morda občudujemo ojeklenele značaje gorjanskih ljudi, morda prorokujemo v namišljeni duhovitosti, da je sedanji rod po računih modernega gospodarjenja zadnji v gorah, njegovi potomci pa bodo pol-

nili dolino. Tudi Slovenci bežijo z višine v civilizirani, bolj lahkoživi svet. Le redke zadržuje v hribih neka tajinstvena sila. Na zunaj jo razodeva nekaterim poklicanim ritem gorjanskega življenja: delo in molitev. Preprosto je razgrnil svojo veliko modrost slovenski kulturni delavec na vasi: v svojo vsakdanjo molitev oklepam še slovenski narod in njegov procvit. Mnogi njegovih tovarišev pa so se rajše umaknili. Dobrodejna je duhovniku sodobna samota, če jo pojmuje in ceni. Optimizem v slovenski narodni rasti pa je morda najlepše izrazil mojster Župančič, ko je v pesmi Miklovi Zali zapel iskreno prošnjo slovenski ženi: Kadar me skrb za nas napade in več nikjer ne vidim nade, se spomnim Zale na koleh, spet upov sem ognjenih; vem, naj pride kar še koli, za nas še zvesta Zala moli.

Sporazum na Daljnem vzhodu.

Anglija in Japonska sta se pobotali.

Na vsem lepem, ko se je splošno pričakovalo, da se bo med Anglijo in Japonsko nastal spor še poostiril in vrgel svoje sence tudi na Evropo, so se komaj pričeta pogajanja Angležev in Japoncev — vsaj zaenkrat — uspešno končala. Japonska je namreč stavila predpogoj, da mora Anglija pred pričetkom rednih pogajanj za ureditev vprašanja angleških koncesij na Kitajskem sprejeti sledeče zahteve:

1. Priznati mora sedanje stanje v tistih predelih Kitajske, kjer se vrši vojna; 2. Japoncem mora priznati popolno svobodo, da ukrenejo na Kitajskem vse, kar je potrebno za vzdrževanje reda in miru; 3. Anglija mora opustiti vse akcije, ki bi škodovala Japoncem in koristile Kitajcem; 4. Anglija ne sme ovirati japonskih načrtov na Kitajskem; 5. Anglija mora priznati japonsko politiko na Kitajskem.

Japonske predpogoje za redno pogajanje je Anglija sprejela. Chamberlain je tolmačil sklep angleške vlade v poslanski zbornici ter dodal, da so se tudi Japonci obvezali, da bodo opustili vsa proti Angleški naperjena podjetja. Dostavil je še, da Anglija s tem nikakor ni priznala japonske nadoblasti na zasedeni kitajski zemlji. Japonski listi so

pravdušeno zapisali besedo o angleški kapitulaciji in o ukinitvi angleške podpore maršalu Čangkajšku. Sedaj napovedujejo skorajšen preobrat svojih vojaških operacij na Kitajskem. Nagli sporazum na Daljnem vzhodu vzbuja veliko pozornost v vsem mednarodnem svetu. Sodi se, da ima Anglija s svojo popustljivostjo napram Japoncem še posebne namene, tako da prepriči vmešavanje Japoncev v evropske zadeve, Rusijo pa prisili k sporazumu z demokratičnimi državami. V koliko se bodo te angleške želje uresničile, bomo v kratkem videli.

Optimizem, najlepša lastnost slovenskega človeka, je prvina krščanstva. Iz krščanstva poganja poedino in občestveno naše življenje kot raste roža iz rodovitne zemlje, zardevajoča ob soncu in v zemskem soku. Zakon slovenske narodne rasti je tak: iz živega, resničnega krščanstva v polnost slovenskega človeka, slovenske družine in slovenskega naroda! Tako smo nezmagljivi in neranljivi!

ro.

Chamberlaina žagajo.

Chamberlaina, starega angleškega politika, žagajo. Vedno očitnejši so glasovi, naj prevzame državno krmilo Anglije mlajši politik, da s svojo odločnostjo poudari angleško brezpogojno pripravljenost na vse, kar že pride. Imenujejo dva imena, Edena in Churchill, ki veljata že danes kot vodilna državnik. Verjetno pa je, da se bo stari Chamberlain z isto spretnostjo, kot jo je pokazal v svoji zunanji politiki, branil tudi v notranji politiki še dalje časa. Svojega odstopa se ne bo mogel prepričati.

Stališče Rusije.

Sovjeti so proslavili 25 letnico pričetka svetovne vojne na svoj način. Listi so priobčili članke, v katerih so poudarili sovjetsko stališče, da se Rusija ne bo vmešavala v nikake imperialistične vojne, ker je prav nič ne zanimajo. Medtem je odposlanstvo zapadnih velesil posetilo Molotova desetletič — brez uspeha. Eventualna pogodba je torej izgubila na svojem pomenu in vplivu. Sodi se, da je z neuspehom preprečena vsaka zaostritev mednarodnega položaja. — Listi poročajo, da se v kratkem pričnejo pogajanja sovjetov s Poljsko, ki naj uredijo politično, gospodarsko in vojaško sodelovanje obeh sosed. Bajedrega h tej pogodbi Anglija.

Nevtralni Balkan.

Državniki balkanskih držav v zadnjem času mnogo potujejo. Jugoslovanski knez-namestnik Pavel se je po svojem uspešnem potovanju v Berlin pretekli teden podal v London in bil gost angleške kraljevske družine. Angleški listi so njegov prihod toplo pozdravili, kralj pa ga je odlikoval z najvišjim odlikovanjem. Listi tudi poročajo, da bo bolgarski kralj Boris v kratkem posetil Berlin in nato London, kjer se je nedavno mudil predsednik bolgarskega parlamenta Mušanov. Politiko prijateljstva z vsemi velikimi državami zasledujeta tudi Rumunija in Grčija. Izjema je Turčija, ki dela Italiji precejšnje preglavice.

Turčija se oglašja.

Turški listi so objavili zahtevo, naj se dodekaneško otočje, ki pripada sedaj Italiji, vrne Turčiji, ker je v območju turškega življenjskega prostora. (Dodekaneško otočje leži med Egejskim in Sredozemskim morjem in je važno italijansko oporišče. Otoke je Italija zasedla leta 1912. Op. ur.) Italijanski listi so spričo turške zahteve ogorčeno odgovorili, naj si Turki otočje vzamejo, če morejo; vsled svojih vojaških utrdbo so po italijanskem mnenju nezavzetni. — Nekoliko prej je Italija izjavila, da ne prizna odstopa pokrajine Aleksandrete Turčiji, sedaj torej ji je Turčija vrnila milo za drago. Lahko smo radovedni, kako se poleže novi vihar na jugovzhodu.

Ubogi Ukrajinci.

Zgodovina ukrajinskega naroda je zapisana s krvjo. Razdeljenih je 40 milijonov Ukrajincev med 3 države, katerih nobena jim ni mati, marveč vse so mačeha. Najbridkejšo usodo doživljajo Ukrajinci pod Madžari. V sedaj Madžarski pridruženih Karpatih živijo Huculi, najbolj izobražena ukrajinska veja. V času monarhije so vodili proti Madžarom ostro borbo za ohranitev svoje narodnosti, takoj po vojni so si ustanovili svojo republiko in jo nato pridružili Čehoslovaki. Ko so pred letom Madžari zasedli Podkarpatsko Ukrajino, so takoj postrelili vse huculske voditelje, duhovnike in ostale izobraženstvo. Madžarski grofi so spet prevzeli svoja veleposestva in skušajo sedaj zrušiti ukrajinsko gospodarstvo. V deželo je došlo 140 učiteljev, ki ne razumejo besedice ukrajinščine, v drugem letu se jim pridruži nadaljnih dvesto, da bo madžarizacija čim uspešnejša. Vse to gorje pa je po madžarskih besedah za to, ker je „treba poravnati stare grehe iz prvih poveljnih let“.

„Koroški Slovenec“ je vaše glasilo! Varujte njegovo čast, ki je vaša čast!

Ljubljana — osrčje Slovenije

Iz arhiva

Okoli Gdanska mirno.

Nemčija je dala poluradno izjavo, da želi mirno rešitev gdanskega vprašanja, listi so še pripomnili, da Nemčija nikakor ne bo opustila svojega stališča. Nemčija želi rešitev brez kompromisa. Ta izjava je precej pomirila napeti mednarodni položaj. Za Poljsko je poudaril maršal Rydz-Smigly, da noče vojne, a bi proti vsaki spremembi v Gdanskem nastopila s svojo vojsko in čeprav bi se borila sama. — Vstaja nada, da je vihar na severo-vzhodu minul.

Teden v besedi.

Letošnji nar. soc. dnevi v Nürnbergu se vršijo začetkom septembra.

V Varšavo je dospel vrhovni nadzornik angleških vojnih sil general Ironside.

Anglija je izdala ostre ukrepe proti nasilju irskih revolucionarjev.

V belgijskem rudniku pri Liegeju je bilo v nevarnosti 1200 rudarjev, ker so nenadno nehali delovati stroji za dovažanje zraka. Napeljava pa so še pravočasno popravili.

Sv. oče Pij XI. je začetkom tedna odšel na oddih v svoj poletni gradič.

O priliki bivanja jugoslovanskega kneza-namestnika Pavla v Londonu so priobčili vodilni angleški listi laskava poročila o knezovi osebi.

Sicilijansko zemljo namerava Mussolini razdeliti med uboge kmete, veleposestnike pa razlastiti.

Začetkom septembra poseti Rim španski general Franco.

Petleten otrok je postal verski poglavar 100 milijonov Tibetancev. Pet let so po smrti starega poglavarja iskali otroka, v katerem je po mnenju duhovnikov utelešen njegov duh.

Bolgarski predsednik poslanske zbornice se je mudil v Londonu in je bil sprejet od kralja Jurija.

Kitajski vojni minister pravi, da ima Kitajska še 15 milijonov za vojno sposobnih in izvežbanih mož.

Predsednik bolgarske vlade Kjosicvanov bo posetil sredi avgusta Anglijo in Francijo.

V Berlinu bodo dosedanjo Hitlerjevo ulico preuredili in prekrstili na ime dučaja Mussolinija.

Bivši štajerski varnostni nadzornik Zellburg-Zivni je bil obsojen na 8 let zapora. — Bivši predsednik drž. železnice Straffa je dobil 6 let.

Trst je obiskal italijanski prestolonaslednik Umberto.

Kanada namerava izgnati vse Japonce s svojega ozemlja.

V vsako družino „Koroškega Slovenca“!

Podlistek

Vajansky Fran Albrecht

Leteče sence.

Povest iz življenja slovaškega ljudstva.

(27. nadaljevanje.)

Celo Adela ji je bila protivna. V srcu je čutila pustost. Mnogo je v poslednjih tednih preživela v svoji notranjosti. Leta minejo, a mi ne doživimo in ne občutimo, kar nam je mogoče doživeti in občutiti v naglem toku ene same ure.

VI.

Podolje v senci.

Miloslav Holan se je odpravljal na pot. Vest o Elinem postopku ga je presenetila. „Junakinja,“ je pomislil, „kaj jo je gnalo k takemu dejanju? Saj to je čin, razžaliti vsegamogočnega tirana v hiši tako omahljive trstike, v hiši moža, ki se poganja za naklonjenost sveta. A jaz sem topo gledal na brezpravnost! Kako bi se zahvalil plemenitemu dekletu? Kdo ve, ali ni bila baš po njenem vmešavanju odložena izvršitev ničvredne razsodbe? Nemara je samega Jablonskega prebudil glas njegove mlade hčerke in zavlačuje to žalostno opravilo.“

V ameriškem senatu je ostal Roosevelt vdruhič v manjšini. Senatorji so mu očitno pokazali, da nima v senatu dovolj pristašev.

Nemčija je sklenila z Rumunijo pogodbo o pospeševanju gospodarskih stikov.

Anglija mrzlično utrjuje polotok Gibraltar, ki je za prehod v Sredozemsko morje izredne važnosti.

Anglija namerava odpraviti s svojege ozemlja 5000 Ircev, članov irske republikanske armade, in meni, da je po tem varna pred atentatorji.

27. avgusta se zberejo vsi nemški frontni bojvnikovi v Tannenbergu v Vzhodni Prusiji, kjer bodo proslavili 25 letnico pričetka vojne.

Slovaški parlament je enoglasno sprejel novo ustavo.

Iz naše države

„Nočemo vojne, a se je tudi ne bojimo!“

V Tannenbergu v Vzhodni Prusiji je o priliki vojaške proslave spomina maršala Hindenburga govoril vrhovni poveljnik vojaštva Brauchitsch ter med drugim dejal: „Vojaki! Vedeti morate, kaj so storili za narod in očetnjo rodovi pred vami. Navdušiti vas mora junaštvo, ki je često ostalo brez javnega priznanja. Na tem zgodovinskem mestu se vprašajte, če ste vojaki, ki potrjujejo izrek velikega pruskega kralja: Mi moramo sovražnika poraziti ali pa naj nas njegove baterije pogazijo. Prvi predpogoj vojakeve hrabrosti je, da vedno trdno veruje v zmago...“

25. julij,

obletnico nacionalne vstaje, je Vzhodna marka proslavila s prireditvami v spomin od bivše vlade usmrčenih narodnih socialistov. Na Dunaju so na veliki telovadnici odkrili spominsko ploščo. „Völkischer Beobachter“ je v nedeljski številki priobčil posebno spominsko prilogo. V Wolfsburgu je bila

21. t. m. polnočna proslava vstaje pred 5 leti.

100.000 ljudskih vozov

bo leta 1940 dogotovila velika avtomotorna v Fallersleben, proizvodnja se bo naslednje leto podvojila, v letu 1942 pa bo razpoložljivih že 250.000 vozov. Javljenih naročnikov, ki plačujejo svoj voz s prištedenimi malimi obroki, je že nad četrto milijona. Stroški za vzdrževanje voza bodo znašali pri mesečnih 1000 km okroglo 35 mark. Te podatke je podal poslovodja akcije „Kraft durch Freude“ na njenem petem letnem zborovanju v Hamburgu.

Zračna obramba.

Nova odredba k zakonu o zračni obrambi pravi, da je hišni posestnik odgovoren za nabavo vseh za obrambo potrebnih predmetov, najemniki pa morajo oskrbeti vsa potrebna obrambna sredstva v svojih stanovanjih. 1. avgusta bo prvi veliki apel, ob katerem se bo izvedlo nadzorstvo obrambnih priprav.

Vesti iz Jugoslavije

Mednarodni kongres Kristusa Kralja.

V Ljubljani se v teh dneh vrši veliki mednarodni kongres za verski prepoved. Mesto je slavnostno okinčano, v njegovih ulicah se drena neprepletna množica vernikov. Prvi štirje dnevi so posvečeni razmotrivanjem perečih verskih vprašanj, predavanja so slovenska, nemška, francoska, italijanska in poljska. V petek prispe na kongres papežev zastopnik primas Poljske kardinal Hlond. V noči na nedeljo bodo v vseh ljubljanskih cerkvah pobožnosti in polnočne sv. maše, sv. obhajilo bodo verniki darovali za ohranitev miru med narodi. Kongres doseže svoj višek v nedeljo, ko se pomika slavnostni sprevoz na Stadion, kjer bo velika verska manifestacija z nagovorom kardinala-legata. Kongres bo zaključila igra o kraljestvu božjem, pri kateri sodeluje 3000 igralcev.

Kralj Peter II. v Sloveniji.

V grad Suvobor na Bledu je prispel na letovanje kralj Peter II. s člani kra-

ljevske družine. Blejska okolica se je okrasila z zelenjem in državnimi zastavami, na postaji Lesce-Bled se je zbralo veliko število ljudstva in pozdravljalo svojega mladega kralja, deklica v narodni noši pa mu je izročila šopek cvetja. Prisrčni sprejem mladega suverena je vzbudil pozornost in navdušenje tudi med številnimi inozemskimi gosti.

Nove radio-postaje v Sloveniji.

Poštni minister je podpisal pogodbo, po kateri se je Prosvetna zveza obvezala, da ojači radio-postajo v Domžalah na 20 kilovatov ter postavi v Mariboru relejno 5 kilovatno postajo. Pogodba je sklenjena za 15 let in je bila vsled velikega kulturnega pomena slovenske radio-oddaje z navdušenjem sprejeta.

Še kaj: Minoritski samostan v Ptuj praznuje 700 letnico. S proslavi bo združen tretjerredniški kongres 5., 6. in 7. avgusta. — V Kranju se je vršil kongres Jugoslovanske gasilske zveze, na katerem je govoril minister Snoj.

njegova pošiljka, ta pošiljka ni prišla naravnost nji v roko. Njena skrivnost je prenehala biti skrivnost. V pismu so namigavanja . . . kdo je odprl zavojček?

Opazila je, da se pripravlja druga, težja, usodnejša nevihta. Sedla je k mizi in položila glavico na knjižico. Kako prijetno ji blade platnice razpaljena lica. In kaj dalje? Kako iti iz sobe, pokazati se ljudem; mogoče da ta ali oni že ve . . . Nemara jo spet čaka očetov jezni pogled in jok dobre matere. Kako prosto, sladko živi Adela, brez pretresljajev, brez bolečin, brez tesnobe. Zakaj je le nji prisojeno toliko pretrpeti? Pričela je listati po knjižici. Priklenil jo je sonet — potem drugi, tretji! Zmislja ni docela umela, a tón pesmi se je tako dobro prilegal tonom, zvonečim v razviharjeni dekliski duši. Opazke, s svinčnikom na robu zapisane, so ji olajševale čitanje ter ji osvetljevale temna mesta. Ah — tu je opazka z drugo roko — kaj je to? Deklica se je stresla. Kako pa to sem pride — Milko? Ne: saj je bil zavojček odprt. Rušilec pisemske tajnosti je bil torej hkratu tudi skrunilec dragocenega darila, V duši deklice se je rodil odpor. Stisnila je zobe in se resno zazrla skozi okno, gledala in ni ničesar videla. Predmetov, na katerih so ji obstajale oči,

„Bauernfähigkeit“

Prosto po posebni prilogi ZdR.

Z narodno-socialistično postavodajo se udomačuje za kmetijstvo važni pojem „kmetskega usposobljenja“. Postava o dednih kmetijah, ki ga uvaža, hoče naprej poudariti, da je treba tudi za kmetovanje sposobnosti in da kmetija nikakor ne sme biti samo oblika investicij in zadeva denarja. Na kmetijo spada samo človek, ki je zmožen in sposoben za kmetovanje.

Ni vsak kmet, kdor se tako imenuje. To načelo nove agrarne postavodaje se bo vedno bolj uveljavljalo pri bodočih posestnikih, v milejši obliki pa se uporabljalo pri sedanjih kmetih. Prvi in glavni predpogoj kmetskega usposobljenja je po načelih kmetskih sodišč „notranji poklic ali povezanost z zemljo“. Najprej igra vlogo torej oseba, katera se ocenjuje. V drugo je važno, za kakšno kmetijo gre. Nikakor ni vsak kmet za vsako kmetijo, marveč vsak ima sposobnost za svojo kmetijo.

Kaj pravi postava?

Prvi postavni predpogoj za naslov kmeta je nemško državljanstvo (ki pa nima z narodno pripadnostjo nič opraviti. Op. ur.). Izjeme dovoljuje kmetski minister. Dediči-inozemci morajo se ali udržaviti ali prositi za izjemno dovoljenje, sicer posestva ne smejo prevzeti. — Drugi predpogoj je arijsko pokolenje. Kdor ima v vrsti prednikov do leta 1800 cigana ali žida ali drugega nearijca, ne sme biti kmet. Dokazuje arijskega pokolenja zahteva sodišče v dvomljivih slučajih. — Kmet ne sme nadalje biti, kdor je pod kuratelo bodisi vsled slaboumnosti, zapravljivosti, pijančevanja i. dr. — Kmet mora biti častivreden! Kdor je zagrešil kaznivo dejanje, da so ga sosedje izločili iz svoje sosesčine, ni več častivreden. Pri tem ne odločajo sodnijske kazni, marveč njegovo dobro ali slabo ime. Divji lovci in tihotapci ne spadajo med častivredne kmete. — Kmet mora biti sposoben za obdelovanje svoje kmetije. Biti mora primerno strokovno podkovnan. V izjemnih slučajih sme imeti strokovno izvežbanega upravitelja. Sodnija odločuje po značaju poedinih slučajev. Če umre naprimer za dediča določeni, strokovno izvežbani sin in je drugi sin v nekmetskem poklicu, bo sodnija milejše ocenjevala njegovo sposobnost, samo da ohrani kmetijo eni družini. Celo mladoletni otroci so lahko kmetovanja sposobni, če jamči za to njihova družina in vzgoja. Starost sama ne igra pri sodnijski odločitvi nobene posebne vloge.

Posebno važna predpogoja kmetske usposobljenosti sta sledeča: Strokovno znanje samo za kmeta še ne zadostuje. Kmet mora tudi v resnici dobro gospodariti. Sodnija ima pravico odločevanja, ali je kriv kmet, da kmetija nazaduje,

niso spajali živci z razumom; glava ji je mrzlično delovala, srce se je sililo, volja krepila. Poklicali so jo k obedu.

V obednici je našla večjo družbo. Herman Bauer se ji je prišedši poklonil s smehom na ustih. Jablonsky ni zbijal šal. Cerovska se je nikolikokrat strogo ozrla na Elo. Pri mizi je bilo nekaj gospodov iz mesta z njih ženami. Obed ni bil vesel. Domači so se čutili utesnjeni, nerazpoloženi. Stari doktor iz mesta je pripovedal mestne čenče, ki niso nikogar zanimale. Veseli sodnik Karas se je smejal vsemu, največ svojim lastnim besedam. Karasova je zamišljeno gledala iznad krožnika na Hermana, ki ji je sedel nasproti ter vrtel kroglice iz kruha. „Artiger junger Mann,“ je pomislila in se ozrla v zrcalo. Ela je bila mirna, samo malce bleda. Hermanovim očem se je izogibala, četudi je čutila, da se često upirajo nanjo. Oči imajo magnetično moč — glejte nekoga delj časa, pa se preverite, da se ozre v vas, najsi bi bilo krog vas na tisoče ljudi.

Gospa doktorjeva je opazila, da Karasova koketira z Baurom ter je pričela govoriti o popačenosti sveta, o lahkomišelnosti današnjega rodu. Eli so se nalahno pobarvala lica — njene oči so se vzlic naporom srečale s Hermanovimi.

(Dalje sledi.)

ali zunanje prilike. Sodila bo milo, če sme pričakovati, da se bo karani kmet poboljšal. — Kdor svojih obveznosti ne spolnuje, kdor ne plačuje svojih davkov, zaslužka, ni sposoben za kmeta. Noben kmet naj se ne zanaša na to, da ga ščiti postava pred licitacijo. Prvič so licitacije pod gotovimi pogoji možne tudi na dednih kmetijah, drugič je vsak povod licitacije za sodnijo poziv, da poizve po vzrokih. Kdor je sam kriv, da zaostaja s prevzetimi plačili in obveznostmi, ni rojen za kmeta.

Prehodno bo sodnija v teku razdolitvene akcije milejše sodila. Ko pa je načrt razdolitve določen in je kmet prevzel nove obveznosti, odmerjene po kakovosti njegove kmetije, jih mora spolnjevati. Poudarjamo pa, da bo treba v začetku potrpljenja, da si kmetije gospodarsko opomorejo.

Se par pogojev za kmetko usposobljenost predvideva zakon. Kmet mora biti dedno zdrav. Če sodnija na podlagi zdravniških izkazov sumi, da bodo potomci tega ali onega kmeta dedno o-

bremenjeni ali jih sploh ne bo, sme kmetu odreči usposobljenost. Vendar bo v teh slučajih postopala skrajno previdno.

Končno mora biti kmet povezan z gruntom. Tod je jedro kmetске usposobljenosti. Povezanost z gruntom se dožene v slučajih nesreč ali neprimlik. Kdor n. pr. v času pomanjkanja delovnih moči ostaja pri tožbah in kritiki, ni preveč sposoben za kmeta. (Op. ur. Nedvomno spada h povezanosti z gruntom ljubezen do domačega sveta, do domačih šeg in navad, do domače pesmi in govorice. Zvestoba zemlji in zvestoba prirojeni narodnosti sta najožje v zvezi in se medsebojno dopolnjujeta.)

To so osnove za določevanja, kdo je sposoben za kmeta. Naj še poudarimo, da pri ocenjevanju ne igra vloge izključno samo gospodar, marveč tudi gošpodinja in koncem konca cela družina. Na kmetiji morajo živeti celi ljudje, vredni dostojanstva kmetске tradicije in zaščite matere zemlje, častivredni očetje častivrednih potomcev.

Čirom naše zemlje

O značaju naših prednikov.

Piše A. H.

Pri velikih narodih ni lahko pisati o skupnih telesnih in duševnih lastnostih. Saj sta si malokdaj brata popolnoma podobna, kaj šele ljudje daleč vsak sebi bivajočih plemen. Gotovo je bilo že v onih časih, ko so govorili Slovani še en sam jezik, precej razlik med njimi v telesnem in duševnem oziru. A vendar se je ohranilo med plemeni marsikaj skupnega, kar jih je družilo in jih deloma družijo še sedaj. Vsi Slovani so imeli nekaj posebnega slovanskega na duhu in telesu, kar jih je ločilo od tujih sosednjih narodov.

Zunanost starih Slovanov. Stara poročila nam slikajo Slovane kot visoke ali srednje visoke in zelo gibčne ljudi okroglih, nekoliko podolgovatih obrazov, temnomodrih oči in svetlorjavih las. S temi poročili se strinja precej tudi poznejša zgodovina. Nenavadno telesno krepkost in utrjenost Slovanov hvalijo celo njihovi sovražniki. Nemec Vidukind opisuje Slovane takole: Slovani so utrjeno ljudstvo, vajeno truda in dela, zadovoljno s pičlo hrano, ki z lahkoto in veseljem opravlja najtežavnejša dela. Kar se zdi Nemcem težavno in nemožno, to je Slovanom kakor igrača. Zimo in vročino, glad in žejo so prenašali Slovani mnogo lažje ko njihovi sosedje. Posebno okretni so bili na vodi kot veslači, plavači in potapljači.

O slovanskem značaju. O značaju starih Slovanov nam poročajo od 6. stoletja le tuji, večinoma grški in nemški pisatelji. Jasno je, da vidi tujec, ki živi z narodom večinoma v bojih in le malokdaj v prijateljski dotiki, najprej nelepe lastnosti. Zgodovinopisci niso Slovanov pogostoma niti videli, ampak so samo zapisovali, kar so jim pripovedovali vojščaki, vračajoči se iz vojne proti Slovanom. A vkljub so zapisali o Slovanih tudi mnogo lepega.

Delavnost. Delavnost je odlična slovanska lastnost, ki je ni pozabil zapisati noben izmed natančnejših poročevalcev o Slovanih. Odkar se sploh more zasledovati slovanska zgodovina, je živel narod v stalnih seliščih in se pečal z gospodarstvom t. j. poljedelstvom in živinorejo, z rokodelstvi in trgovino. Trume drugih narodov (Skitov, Hunov, Gotov, Obrov i. dr.) niso imele tako stalnih selišč, niso bile delavne in sploh niso poznale drugega premoženja ko svoje črede ali pa naplajeno blago; preseljujoč se iz kraja v kraj niso zapuščale za seboj nikakih trajnih sledov. Slovani pa, gospodarsko in delavno ljudstvo, so se naseljevali po novih pokrajinah, delili so si zemljo med rodove in si stavili lesena stalna bivališča. Iz njih delavnosti izvira tista.

Ljubezen do lastne zemlje, da je niso opuščali za katero koli ceno in da so često živeli celo rajši pod kruto vladoto tujih premagovalec nego da bi se bili umaknili s svoje posesti v druge proste kraje. S pridelki svoje pokrajine in iz-

delki svojih rok so tržili na vse strani in tako se je z gospodarstvom razvijala

trgovina in kupčija. Velika trgovinska mesta se omenjajo med Slovani že davno, preden je prišlo k njim krščanstvo. Z delom in gospodarstvom se pridobiva blagostanje in bogastvo, ki so ga Slovani radi kazali posebno tujcem. Vsi stari pisatelji, ki pišejo o Slovanih, hvalijo njihovo brezprimerno

gostoljubnost. Grški cesar Mavrilij poroča, da so tujcem Slovani jako dobrohotni, da spremljajo gosta od kraja v kraj. Najhuje bi se pregrešil, zoper slovanske postave tisti, ki bi razžalil svojega gosta, zoper tistega bi pričeli vojno in bi mu zažgali hišo. Tudi Adam Bremenski priča, da ga ni na svetu naroda nad Slovane, kar se tiče običajev, vljudnosti in gostoljubnosti, čeravno žive v poganstvu. Nemški popotniki so se čudili, kako sijajno so jih pogostili v slovanskih krajih, česar med neprijateljskimi pogani niso nikdar pričakovali. (Dalje sledi.)

Častitamo! — Na dunajski univerzi je bil promoviran za doktorja vsega zdravilstva g. Valentin Travnik. Mladi slovanski doktor je rodom iz Sel nad Borovljami.

Za sodnijska tolmača slovenščine sta bila v Celovcu imenovana visji vlad. svetnik v p. Oto Merk, Bahnhofstrasse 49 in prof. v p. Karl Miklitsch, Schönerstrasse 4.

Važen odlok deželne vlade. Z odlokom od 14. julija t. l. ugotavlja deželna vlada, da se je pojavila živinska kuga v občinah Bistrica v Rožu, Svetna ves in Slov. Plajberk ter Podkloster, Bekštanj, Ledenice in Št. Jakob v Rožu. Prepovedano je na ozemlju teh občin vsak uvoz ali izvoz živih govedi, ovc, koz in svinj. Prevoz se sme vršiti samo potom železnice ali avtomobila, avtomobili se ne smejo grede ustavljati. Okrajni glavarstvi Beljak in Celovec smeta dovoliti izvoz goveje živine in drugih parkljevcev v beljaško ali celovško klavnico, če so živali zdrave in ni nevarnosti okuženja. Prepovedano je na navedenem ozemlju nadalje prodajanje živinskih pridelkov ali izdelkov, živinski sejmi, izstavljanje živinskih listov brez dovoljenja okr. glavarstva, skupna živinska paša iz več hlevov, skupna uporaba napajališč, prosto kretanje parkljevcev, psov, mačk, zajcev in perutnine, obrtna prodaja živali. Brez dovoljenja se ne sme goniti živina nad 2 km, prepovedano je zdraviti živali po nepoklicanih osebah, zabranjeno je prosjačenje in postopanje, prepovedano so zbiranja ljudstva n. pr. pri ženitninah, na plesiščih, zborovanjih i. dr.

Postava o davku na klanje. Klanje goveje živine, svinj in ovac se obdavči. Davka prosto je klanje telet in svinj pod 40 kg žive teže in ovac pod 20 kg. Kdor kolje na lastni račun, javi svojo namero pristojni davkariji in plača svoj davek, če ni dosegel oproščenja.

Pojasnila o zakonu dajejo davčni in carinski uradi.

† Jožef Zeichen, župnik in ravnatelj v p. — (Št. Jakob i. Ro. — Št. Jakob v Rožu). — Minulo sredo se je preč. g. Jožef Zeichen, ki je v svoji rodni fari užival zaslužen pokoj, mudil v Rožeku. Domov grede mu je v Št. Janžu nenadno postalo slabo, zgrudil se je na pot in še pred zdravnikovim prihodom izdihnil. Zadel ga je srčna kap. — Pogreb se je vršil v petek. 21. t. m. Zadnjo čast so izkazali rajnemu duhovniku sobratje in ožji sorodniki. Pogrebne obrede je opravil mil. kanonik msgr. Valentin Podgorc. Pred pogrebom je politična oblast izdala na naslov šentjakobskega župnega urada odlok naslednje vsebine: „Vsled nenazadovanja slinavke in parkljevke v občini Št. Jakob in sosednjih občinah se odreja: Pogreba dne 18. 7. t. l. na Reki umrlega župnika Jožefa Zeichna se smejo udeležiti samo najožji sorodniki in znanci. Udeležba večjega števila pogrebcev predvsem iz sosednjih krajev je prepovedana. Okrajno glavarstvo v Beljaku: Dr. Aichinger e. h.“ — Rajni župnik Zeichen je bil v Šentjakobu zelo priljubljen in dobro znan po vsem slovanskem Koroškem. Rodil se je 12. julija 1874 v Račobovi družini na Reki, obiskoval je celovško gimnazijo in bogoslovje ter bil 18. julija 1897 posvečen v duhovnika. Kot dušni pastir je bil nadvse vstren in vzoren. Njegov nadpastir mu je pozneje dovolil, da je prevzel ravnateljstvo Družbo sv. Mohorja, katere provcitu je posvetil vso svojo ljubezen. Pred leti je stopil v pokoj, katerega je hotel preživljati v svoji rodni fari: Gospod je sedaj nenadno odpoklical svojega zvestega služabnika. Naj mu bo svet raj v plačilo za zvesto službovanje! R. i. p.

St. Filippen — Št. Lipš pri Ženeku. (Veselje in žalost). Vsa fara slovesno pripravljala slovesnost nove maše, katero bo 30. t. m. daroval č. g. Andrej Karicelj, pd. Karicljev na Poljani. Dekleta pletejo vence, fantje pripravljajo možnarje, farna cerkev je okinčana kot mlada nevesta. — V kupo čistega veselja je kanila kapljica bridkosti. Pri najbližjem sosedu Kariceljeve družine pri pd. Smolniku je nenadno umrla hčerka edinka Roža. Smrt jo je vzela v njenih najlepših letih, dosegla je komaj 23 let. V sredo pred sv. Petrom in Pavlom je še ves dan delala in bila razposajena, v noči na praznik je zbolela, poklicani zdravnik je takoj odredil prevoz v celovško bolnico. Že drugi dan je ponoči umrla sprevidena z zakramenti za umirajoče. Zdravniki so ugotovili kot smrtni vzrok zastrupljenje krvi. Pogreb se je vršil v Celovcu in se ga je udeležilo izredno številno spremstvo s preč. g. župnikom Polakom in novomašnikom č. g. Karicljem na čelu. Rajna je bila iz dobre in zavedne družine. Naj počiva v Gospodu, Smolnikovim izrekamo toplotno sočutje!

Klagenfurt-Celovec. Dne 21. julija je v krogu svoje družine praznoval sedemdesetletnico rojstva bivši trgovec z železnico Jernej Hafner. Jubilant je med redkimi rojaki, ki svoje narodnosti v vrvežu deželnega mesta niso zatajili in ne izgubili. Kot trgovec je slovel po svojem poštenju in solidnosti in so okoliški Slovenci radi kupovali pri njem. Z varčnostjo si je omogočil skromen življenjski večer. Želimo mu zdravlja in veselja do njegove stoletnice!

Augsdorf-Loga ves. (To in ono). — Tujska sezona je na višku. Letovišča so zasedena, vmes prihajajo še KdF izletniki in drugi tujci, katere mika naš lep kraj. Često se čujejo prav lepe besede občudovanja krasne okolice, tudi čisti zrak jim prav prija. Vrhutega je julijsko vreme silno naklonjeno letovanju. — Med nami se je mudil tudi naš rojak in domačin banski svetnik Matevž Kakl, srezki načelnik v Škofji Loki. Bival je tu s svojo hčerko Malčijo. Slednja je pred počitnicami dosegla profesorsko diplomu na ljubljanski univerzi. Poučevala bo romanske in germanske jezike. — Govori se, da bodo v jesen začeli popravljati tukajšnjo cesto in pota ter južno obrežje. To namero toplo pozdravljamo, ker je res že velika potreba. — V sosednji Vrbi so imeli malo senzacijo. Krajevno vodstvo stranke je dognalo, da se na-

haja med letoviščarji v gradu tudi nek žid. Takoj je izvedlo preiskavo in židovski letoviščar je moral oditi.

Koroški drobiž: V Goričah pri Borovljah je umrl Jurij Wobak, vrtnar Voigtovega veleposestva. — V Ločah pri Rožeku so našli truplo beljaškega delavca Filipiča. — 50 letnico mature je obhajal preč. g. Alojz Hutter, župnik v pokoji, sedaj v Grebinju. — Na bajtiški cesti pri Borovljah je nek carinik na motornem kolesu trčil ob tovorni avto podjetja Mischitz, a ni bilo posebne nesreče. — 200 koroških šol je bilo odlikovanih za marljivo nabiranje darov za mladinska zavetišča. V Vzhodni marki je sprejelo odlikovanje 1000 šol. — Ob bajtiški cesti pri Borovljah se je nedavno igrala gruča otrok. Nenadno je začela nato goreti posekanica in dospeti so morali gasilci iz Borovelj in Bajtiš, da so pogasili ogenj. — Za tolmača slovanskega jezika pri boroveljskem sodišču je bil imenovan strok. učitelj Just. — Športni teden ob Vrbskem jezeru je otvoril minister Seyss-Inquart. — V Kotmari vesi sta umrla oče Matevž Maurer in njegova hčerka Marija iz Gorič.

Naša prosveta

Modra Minka.

Minka je bila brhko dekle. Bila je čedne zunanosti, okusno si je pripravljala svoje obleke, nikdar preglasna, je ljubila tudi vesel dovtip in se je rada iz srca nasmejala. Značaja je bila skromnega, vsled tega je imela vrsto dobrih prijateljic. Fantje so skrivaj obračali oči zanj, ko je v družbi deklet odhajala ob nedeljah iz cerkve proti domu, dorastla je zaslovela kot nekaka kraljica med dekleti svoje rodne vasi.

Ko se je bližal čas odločitve za življenje, je Minka postala nekam zamišljena. Nihče razven njene matere ni poznal njene skrivnosti. To so bile za mlado dekle težke, odgovornosti polne ure. Sosedov Janko jo je snubil. Izza mladih let sta si bila prijatelja in se prijazno pozdravljala tudi tedaj, ko je Janko odšel v mesto in postal železničar. V lepi uniformi je prihajal na počitniške dneve domov, s pritaeno zavistjo so ga gledali domači kmetški fantje, razigranega na plesišču, dekleta pa skrivala tihe želje. Pred dnevi pa je Minko doseglo pismo s prošnjo, naj bi Janku v mestu drugovala kot žena. Drugemu dekletu bi se ob tej ponudbi zaiskrilo oko in ne bi bilo v zadregi glede odgovora. Minka je po pismu utihnila in se v tih borbi borila za svojo bodočnost. . . . Pred dobrim letom je pri Močnikovih žela. Urno ji je šlo delo izpod rok, stari Močnikov oče jo je pohvalil spričo vseh žensk, mladi Peter pa se ji je rahlo nasmehnil. Ko so se na večer razhajale, ji je dal roko, v njegovih očeh pa je brala veliko prošnjo. Odslej jo je Peter prijazno pozdravljal ter jo odlikoval pred vsemi dekleti.

Janko? Peter? V mestu bi bila, malo stanovanje bi urejevala, malo posla imela in lepega moža bila vesela. Njegovu lahkoživost bi premagala s prošnjami, prihajala domov v mestni obleki s čedno napravljeno deco. Pri Močnikovih pa kriči dom že pet let po gosposodnji, plevel se je razbohotel na domačem vrtu, še moškim se čuti, da jim manjka skrbna gosposodinja roka. — Peter? Resen je, malce preresen in se rad družijo s starejšimi gospodarji, ki ljubijo njegovo modro besedo. Vsa vas ga ceni kot poštenjaka, le med dekleti vsled svoje redkobesednosti ni preveč priljubljen. Bolj mož je ko fant. V neki družbi je menil stari Kovar, da bi se Močnikov dom ob treznem Petru in marljivi ženi razcvetel kot roža.

Težko se je borilo ubogo dekliško srce za svoj mir. Minka je v dneh dozorela v ženo. Janko mesto, lahak posel — Peter, kmetijski dom, kmetško delo, vrt, njiva. . . ! Gruda, domača gruda!

Minka je izbojevala veliki boj. Ostala je otrok grude. Močnikov dom cveti ob njeni skrbi in ljubezni, vse na domu kliče za materjo, še Petrovo oko se razvedri ob pogledu na mlato ženo. — Janko pa si je izbral Nemko in se privadil mestu.

Nase gospodarstvo

Izkušnje praktičnega svinjerejca.

Prosto po „Pionier-ju“.

V vigradi sem spital svinjo, ki mi je dala v sedmih gnezdih 75 pujskov, katerih povprečna teža je znašala 18.7 kg. Po osemtedenskem pitanju je tehtala živa 300 kg. — Mnogi so me vprašali, kako postopam v svinjereji in naj odgovorim na splošno.

Za pleme izbiram plemenjeno nemško svinjo, ki sicer ni čistokrvna, a se dobro obnese. Saj moramo pitati sedaj bolj na mast. Ne krmim seve vode, marveč dajem dobro, močno pičo. Nikakor živalim ne zabranim, da rijejo po zemlji in tekajo po soncu. To je osnova moje svinjereje.

Iz gnezda sem si ohranil pujska za domačo rejo, a ga do zadnjega pustil pri ostalih. Poleti pujskom pokladam deteljo ali travo, pozimi sirovo peso, senene rože in krompir. Čim dosežejo pujski 50 do 60 kg teže, odstranim za rejo določeno žival in jo krmim kot doslej. Ko doseže 100 do 120 kg, jo ženem k večjemu sosedu, ki ima dobrega merjasca. Vrvi ali palce pri gonji ne rabim. Po oploditvi ostane krmljenje isto kot prej, šele 4 ali vsaj 2 tedna pred gnezdom polagam prasici močnega krmila, da je pri skotenju močna in mlečna. Mlade pujske krmim 4 do 5 dni z mešanico vode, pšeničnih otrobi in ječmenove moke. Nato se prične pravilno krmljenje. Poleg običajne krme dobi svinja dnevno 2 do 4 kg močne krme, sestoječe iz ječmenovega zdroba, koruznega zdroba in nekaj beljakovinskega hraniva. Ta krma je res izdatna, zato pa so prašiči po 10. ali 12. tednu primerno krepki. Da imam krmo vedno pripravljeno, zmešam že prej večje količine ječmenovega zdroba in beljakovinskega hraniva. Trave, detelje ali krompirja dajem svinji, kolikor le hoče. Par dni po skotitvi gonim svinjo z mladiči ob količkaj lepem vremenu na sonce v tekališče. Po dveh ali treh tednih oddelim prašiče od svinje tako, da lahko poljubno dosega mater skozi malo odprtino. Najprej pokladam nekoliko cele pšenice in ječmena, pozneje dodajam močne piče, za pijačo pa itak še dobivajo materno mleko. Po 4 ali 5 tednih prašiči že mnogo pojedjo; za žejo jim dajem posneto mleko. Svinja ne dobi več krme, marveč isto količino, dočim pujski lahko žrejo, kolikor hočejo. V 8. do 10. tednu jih končno popolnoma ločim od matere, svinji dajem navadno pičo ter opustim polagoma dodatke močnega krmila. M. W.

Preureditev drevesnic v Südmarki.

Drevesnice, ki spadajo pod področje Südmarke, bodo v kratkem pregledali strokovnjaki. Lastniki drevesnic morajo izpolniti posebne vprašalne pole, ki se dobijo pri kmečki organizaciji v Gradcu. (Landesbauernschaft Südmark in Grac). Kdor svoje drevesnice, pa če tudi jo ima samo za svojo potrebo, ne bi prijavil na teh polah, se mu lahko pripeti, da mu bodo drevesnico zaprli. Le onim malim, srednjim in velikim drevesnicam, ki imajo dobro vodstvo, ki gojijo najboljše sorte in blago, bo državna kmečka organizacija dovolila prodajanje. Tudi državna podpora bo podeljena samo onim, ki bodo svoje potrebe krili iz teh drevesnic.

Elektromotorji po znižani ceni. Kmetje, ki razpolagajo z električnim tokom, imajo sedaj ugodno priliko, da si nabavijo za zelo nizko ceno elektromotorje s 4 konjskimi silami. Motorje prodaja kmetijsko ministerstvo na Dunaju po 110 mark za komad. Tozadavne formularje, ki se dobijo pri krajevnem kmetiskem vodji, vpošljite izpolnjene od kupovalca ter od elektrarne, ki daje tok, in potrjene od krajevnega kmetiskega vodje na: Agrarbezirksbehörde in Klagenfurt, Alter Platz 1.

V letošnji jeseni bodo prvič izvedeni izpiti za kmetijstvo. Tozadavne prijave je treba vposlati do 1. avgusta 1939 na Landesbauernschaft Südmark. Prija-

vam je treba priložiti. Življenjski opis, 2. Šolska spričevala (legalizirani prepis); 3. Spričevalo kmetijske šole; 4. Policijsko spričevalo; 5. Potrdilo od krajevnega kmečkega vodstva o praksi v kmetijstvu. K izpitu bodo pripuščeni samo kandidati, ki so bili zaposleni vsaj 4 leta nepretrgoma v kmetijstvu, ki so izpolnili 18. leto in so uspešno dovršili kako kmetijsko šolo.

Podjetja, ki se bavijo v glavnem s kmetijstvom niso dolžna plačevati prispevke za brezposelno zavarovanje. Teža zavarovanja niso oproščeni samo kmečki posli, hlapci in dekle, temveč tudi vsi rokodelci in uradniki, ki so zaposleni v poljedelskih obratih.

Kmečka mladina odhaja v mesta. Vsled že desetletja trajajočega odhajanja številne mladine z dežele v industrijske kraje, sloni danes ponekod kmečko delo v glavnem na starejših ljudeh. To ima vse prej ko povoljne posledice za splošen razvoj kmetijstva. Kakšne prilike so v tem oziru n. pr. v Württembergu nam nazorno predočuje naslednji statistični podatki iz leta 1938: med samostojnimi, v industriji in rokodelstvu zaposlenimi podjetniki je bilo le 30.6% starih nad 50 let, dočim jih je bilo pri poljedelstvu 66.8%. Ta pojav je za našo državo zaradi razmeroma nizkega števila rojstev lahko usodepoln, zato gredo prizadevanja državnih oblasti vedno bolj v smer, da bi beg z dežele v mesto popolnoma ustavile.

Pletev v vrtu si lahko prihranimo. Zaposlene kmetice so postale duhovite in si hočejo prištediti vrtno pletev. Grede pokrijejo s slamo, steljo ali lesno volno v višini do 8 cm. Pokrita zemlja ohranja vlago in toploto, razni polži in drugi škodljivci se je ogibljejo in plevel se ne more razviti.

Vino iz ribeza. Kakor vse kaže, bode letos mnogo ribeza in ga bodo ponekod tudi tiskali za vino. Res dobro ribežno vino lahko napravimo na sledeči način: Zrelo grozdje potrgamo, ga operemo in oberemo vseh nezrelih jagod. Nato stresemo jagode v lesen škaaf, pa mora biti nov ali pa vsaj popolnoma čist. S tolkačem zdrobimo vse jagode. To kašo pustimo tako 1 do 2 dni, nakar jo damo v prešo. Pridobljeni sok še enkrat precedimo skozi gosto tkanino ali žimnato sito. Sok, ki ga tako dobimo, pa ni povsem za vino, ker je prekisel in ima nad 2% kisline. Zato ga razredčimo s čisto vodo, ki jo primešamo soku. Na 1 liter soka damo 1 do 2 litra vode! Seveda je sedaj v soku pre malo sladkorja za vrenje, zato damo na en liter te mešanice 20 dkg sladkorja. Tako na primer damo na 5 litrov soka 10 litrov vode in 3 kg. sladkorja. Sladkor pa moramo preje razstopiti. To namizno vino bo imelo 9 do 10% alkohola. Tako pripravljen sok vlijemo v sod ali steklen balon, vendar ne tako, da bi bila posoda popolnoma polna in jo zamašimo s kipelno veho. Sok prične kmalu vreti in kipi 4 tedne. Po tem času pretočimo mošt v drugo manjšo posodo, ki mora biti polna. Najprej zamašimo posodo še s kipelno veho, a ko se vrenje popolnoma vstavi, jo trdno zamašimo z navadnim zamaškom. Pri vsem delu moramo paziti, da so posode popolnoma čiste, lesene ali steklene, in da ne pridemo v dotiko s cinkom ali železom.

Celovski trg. Uradno določene najvišje cene za zelenjad in sadje (prva številka znači najvišjo ceno za producenta, druga najvišjo tržno ceno). Namizni karfiol I. 40—60, II. 26—40, špinata 23—35, solata v glavicah, I. 26—40, II. 13—20, endivija 40—60, izluščen grah 33—50, grah v strokih 23—35, stročje 33—50, pesa (rdeče) 20—30, kumare 33—50, rabarbara 23—35, paradižniki 50—76, belo zelje 26—40, modro 40—60, česen 46—70, čebula 26—40 pf za kg. — Češnje-cepljenke 46—70, ribizlji 33—50, maline 70, brusnice 60 pf za kg.

Celovski živinski trg. Voli posebne vrste 98—1.01, A kakovosti 88—91 B 77—83, krave A 79—85, B 69—77, C 65, D 46, Biki posebne vrste 90—93, D 46 pf za kg žive teže. — Svinje v klavnici 1—1.18 RM za kg.

Žanimivosti iz vsega sveta.

O Japoncih.

Dogodki na Daljnem vzhodu nam jemljejo objektivno sodbo o narodu „osrednjega cesarstva“, o Japoncih. V par pogledih predvsem so Japonci lahko vzor svojim prijateljem in neprijateljem.

Japonska družina je pravi in živi „mil“. Vsak Japonec vodi točen seznam svojih prednikov v tretje in peto koleno in sicer v nekaki družinski knjigi, ki je pravi zaklad in se deduje od očeta na sina. O ženitvi sinov se domenijo naprej starši t. j. očeta, ki se poslužita oženjenega posrednika. Pol leta se mlada zaročenca lahko spoznavata, nakar sledi poroka v najožjem družinskem krogu. Vsaka družina ima svojega poglavarja, ki mora za vse družinske člane pravično skrbeti. Obuboža ta ali oni družinski član, skrbj zanj in za njegovo družino njegova družina, iz katere je izšel. Zato je med Japonci le težko najti takozvanih proletarcev, ki živijo iz dneva v dan in iz rok v usta.

Vse na Japonskem se suče okoli otroka. Otrok je v osrčju družine, naroda in države. Z neverjetno ljubeznijo skrbijo stariši za svoje male, nikdar jih ne zanemarjajo, marveč pošiljajo najprej v otroški vrtec, od tam v redno šolo in nato v strokovni uk. Učiteljski poklic je na Japonskem v velikih čisljih, japonska šola pa je odlična domovinska in državljanska ustanova. Vsi šolarji, deklice in fantje, nosijo svoje posebne uniforme, kar daje šolam poudarjen vojaški značaj. Če pridejo tujci na Japonsko na ogled, jih najrajši pošljejo v vrtce in šole ter jim prikazujejo svojo strumno vzgojeno mladino, ki je starišem največja in najlepša nada.

Naj govorimo še o dekletih. — Japonkam je prirojena velika gracioznost. Na njihovih ustnih je tudi ob najtežjih prilikah smehlaj, vedejo se skrajno vljudno, njihova hoja je dostojanstveno dekliška, njihova beseda pojoča pesem. Japonka je posebljeno čustvo. V vsako kretnjo in vsako delo položi sebe vso, vse njeno telo govori in vsa, prav vsa je pri svojem delu. Sanjave, temne oči, mehka kretnja in graciozno vedenje dela Japonko mikavno in lepo.

O fantih moramo trditi nasprotno. Japonec je rojen vojak in junak. Lastna mu je hladnokrvnost, ki se rada stopnjuje do nasilja in brutalnosti. Največja želja vsakega Japonca je, da bi kedaj stal v prvih vrstah v obrambi svoje domovine. Zanj je vsikdar pripravljen žrtvovati svoje življenje in premoženje. Nek časnikar iz Evrope je vprašal malega fantička, ki se je ukvarjal komaj s prvo učenostjo, kaj bi najrajši bil. Odgovor malega se je smelo glasil: general. Ta častihlepnost japonske moške mladine je povsem naravna in je tajna neverjetnih uspehov Japoncev v področju gospodarstva, tehnike in vojaštva.

Dragocena nojeva koža. Nojevo perje je prineslo svojčas Južni Afriki ogromne dohodke, ko je bilo še velika moda v ženskem svetu. V zadnjih letih so v Južni Afriki postrelili blizu pol milijona nojev, toda ne zaradi perja, temveč kože. Pred vojno je stal funt novega perja 500 mark, danes velja komaj eno marko. Narasla je pa cena nojeve kože, ki jo prodajajo za 15 mark komad.

Majhen, a močan. Tak je nov magnet, ki so ga izumili v Ameriki. Magnet ne tehta niti dva grama, dvigne pa lahko skoro 2 kg težak kos železa. Magnetna sila je v zlitini aluminija, kobalta, nikla in železa. Nova snov je posebnost odporna proti vročini in se da uporabiti za razne elektrotehnične svrhe.

Nekadilci živijo dalje, tako je dogljal ameriški profesor Brown iz Bostona. Ugotovil je, da od 100.000 nekadilcev 30 let doseže 60. leto 66.554, od 100.000 zmernih kadilcev samo 61.911, od istega števila strastnih kadilcev pa komaj 46.266. Na podlagi teh števil je postavil trditev, da kajenje krajša življenje. Dodal je še razlago, da vpliva kajenje na vsak način na srce,

ki mora v kadilčevih prsih z večjo silo utripati in se zato prej utruja ter je podvrženo raznim motnjam.

Zgodovina stekla. Steklene bisere so našli že v prazgodovinskih grobovih. Prva steklarna je bila v Egiptu, v Aleksandriji. Od tu se je steklarska umetnost širila po vsem Sredozemlju in v zaledje. Grki prej stekla niso poznali, tudi v Rimu so precej pozno izdelovali najprej grobo, potem fino steklo. V poznem srednjem veku je z vsem sijajem zablestelo steklarstvo v Benetkah, benečansko brušeno steklo je zaslovelo po celem svetu. Od tod si je profilirana steklarska umetnost utrila pota v druge dežele. — Prva steklena okna so bila pridržana francoskim kraljem. Bila so tako draga, da je neki angleški vojvoda vselej, kadar je potoval, snel šipe iz oken in jih shranil v dvorni zakladnici. V 15. stoletju so bile steklenice še velika redkost. Danes pa lahko vrže Owensov stroj 2500 steklenic za pivo v eni uri v promet, najrevnejša bajta premore stekleno okno. V zadnjem času pa beleži steklarska umetnost novo senzacijo: Američanki Katarini Blodgett se je posrečilo napraviti steklo popolnoma nevidno. Tako bo steklo, brez katerega bi bilo na svetu temno in žalostno, s svojo nevidnostjo v bodoče še večjega pomena kot je bilo dosedaj in nas bode kakor nekdanji zopet vodilo v fantastični svet pravljic.

Par za smeh

Priden mož. — „Strašno sem zadovoljna z Miho. Ne kadi, ne igra kart in zvečer je vedno pri meni.“ — „Ali tudi ne pije?“ — „Pravzaprav pije Miha redko . . . le, če mu kaj dobrega skuham.“

Sardine. — Učitelj je s šolarji na izletu. Pridejo v nek kamnolom in učitelj učeno razlaga: „Tod je bilo nekoč morje in še danes se najdejo morske okamenine. Ribe so plavale tod naokrog.“ — Miško: „O, gospod učitelj, tam leži celo še škatljica za sardine!“

Časa nima. — Ob tričetrt na osem zjutraj teče Juri po cesti in pelje s seboj bicikelj. — „Juri, kaj pa delaš? Ali si znorel, da dirjaš poleg biciklja?“ — „Tako se mi mudi, da še na kolo ne utegnem sesti!“ odgovori strumni Juri.

Naša mačka miško snedla. — Brkačev Grega jeclja in odpeljali so ga zato k nekemu zdravniku, da bi ga odvadili. Zadovoljno se je muzal oče, ko je Grega gladko izgovarjal stavek: Naša mačka miško snedla. Ko pa je bilo hvalisanja le preveč, je spregovoril Grega: „S-s-samo š-š-škoda, dda n-n-ne m-m-morem t-t-tega s-s-stavka n-n-nik-jer po-p-po-porabiti.“

Spreten zdravnik. — Debelušnik: „Gospod zdravnik, koliko kil bom izgubil, ako se zdravim po vašem navodilu?“ — Zdravnik: „To je odvisno od okoliščin. Imel sem bolnika, ki je v enem dnevu shujšal za 25 kg.“ — Debelušnik: „Kako je to mogoče? Taka kura bi bila zame!“ Zdravnik: „Oh, odrezal sem mu nogo!“

Naravoslovec. — Tevžek: „Očca, pet muh sem ubil. Tri samce in dve samici.“ — Oče: „Kako veš to?“ — „Tri so letale okoli steklenice za brinjevec, dve sta čepeli na kuhli!“

Urednik: Dkfm. Vinko Zwitter, Klagenfurt, Achatzelgasse 7. — **Upravnik:** Rado Wutej, Klagenfurt, Schüttgasse 9. — **Založnik:** Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem. — Tiskarna J. Leon sen., Klagenfurt, Domgasse 17. — Veljavna je inseratna tarifa 1. — Povprečna naklada v 2. četrtletju 1939: nad 2300.

Joh. Leon sen.

knjigarna, trgovina s papirjem in tiskovinami

Celovec, Obstplatz 2, tel. 42

tiskarna, knjigoveznica

Celovec, Domgasse 17, tel. 653